

Europees Charter voor Lokaal Jeugdwerk

In een democratische maatschappij is de stem en de rol van jongeren noodzakelijk. Om een actieve rol in de samenleving op te kunnen nemen hebben jongeren een eigen plek nodig. **Een vrijplaats waar ze zelf kunnen bepalen wat ze belangrijk vinden. Een eigen plek waar ze samen met leeftijdsgenoten hun interesses en talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen.** Hun ambities voor de toekomst krijgen daar vorm. Ze worden er geprikkeld en gesteund om hun kennis, vaardigheden, attitudes en waarden aan te scherpen. En kunnen er openbloeien en uitgroeien tot volwaardige individuen en burgers. Die bijzondere vrijplaats is niets meer of minder dan het jeugdwerk, waar jongeren¹ de belangrijkste stakeholders zijn en moeten blijven.

Volgens deze opvatting is jeugdwerk een leerproces, niet enkel voor de jongeren zelf, maar ook voor de samenleving als geheel. In een samenleving die inclusie en sociale cohesie nastreeft is investeren in jeugdwerk een win-winsituatie. Jeugdwerk heeft er immers een belangrijke rol te spelen.

De overkoepelende doelstellingen van jeugdwerk zijn door de Europese Unie en de Raad van Europa² vastgelegd in tal van belangrijke beleidsdocumenten. Dit charter daarentegen is geen politiek document. Wel wil het de bestaande beleidsdoelstellingen vertalen naar meer concrete richtlijnen voor kwaliteitsvol lokaal jeugdwerk.

Het idee voor een charter ontstond op de 2de Jeugdwerkconventie in Brussel in 2015. In de slotverklaring lezen we: "De Conventie vraagt meer bewustwording over die lokale verantwoordelijkheid voor jeugdwerk en pleit voor een Europees Charter voor jeugdwerk op lokaal niveau, in samenspraak met lokale en regionale autoriteiten." Een charter moest met andere woorden een gemeenschappelijke basis leggen voor jeugdwerk.

Naar aanleiding van de slotverklaring besloten 22 Nationale Agentschappen Erasmus+ Jeugd om het Erasmus+ strategisch partnerschap 'Europe Goes Local'³ op te starten, samen met partners zoals het InterCity Youth-netwerk, het POYWE-netwerk, het Europees Jeugdforum en het partnerschap tussen de EU en de Raad van Europa.

Het charter is een van de belangrijkste realisaties van dit partnerschap. Het kwam tot stand op basis van een Europese bevraging bij een brede groep stakeholders op verschillende niveaus, zoals overheden, gemeenten, ngo's, jeugdorganisaties en jeugdraden, koepelorganisaties, enzovoort. Het charter is ontstaan in de schoot zelf van de Europese jeugdwerkcommunity en behoort hen dan ook toe. Het richt zich tot iedereen - van beleidsmakers tot jeugdwerkers en jongeren - die het jeugdwerk wil verbeteren.

Het charter wil bijdragen tot de ontwikkeling van lokaal jeugdwerk. Het benoemt uitgangspunten voor kwaliteitsvol jeugdwerk. En maakt duidelijk hoe jeugdwerk georganiseerd kan worden om aan die uitgangspunten te voldoen.

Het charter vormt op deze manier een gemeenschappelijk platform van waaruit men overal in Europa in dialoog kan gaan over jeugdwerk. Alle stakeholders kunnen het vrij gebruiken als een methode of instrument om in gesprek te gaan over jeugdwerk. Als een soort checklist ook, om te bepalen welke maatregelen nodig zijn om jeugdwerk verder te versterken en zo goed en efficiënt mogelijk uit te voeren. Het charter kan helpen om geen enkel aspect of perspectief over het hoofd te zien. Het moet daarom ook als een geheel worden beschouwd. De paragrafen zijn niet gerangschikt volgens prioriteit, maar volgens een logische samenhang.

Jeugdwerk is tegelijk heel divers. In de dagelijkse praktijk, maar ook qua organisatie- of bestuursvorm en financiering. Ook al ontstaat en gebeurt het overgrote deel van jeugdwerk op lokaal niveau, toch zijn stakeholders op verschillende niveaus mee verantwoordelijk voor de punten die dit charter oplijst. Geen enkele stakeholder kan in zijn eentje aan alle punten voldoen en geen van hen kan zijn verantwoordelijkheid ontlopen.

De inhoud van het charter vraagt vertaling naar de onderling sterk verschillende praktijken van lokaal jeugdwerk. Een interactieve online toolkit biedt daarbij ondersteuning. Deze toolkit levert voor elk van de paragrafen en punten van het charter verschillende invalshoeken, verklaringen, referentiemateriaal en goede praktijkvoorbeelden.

¹ Jongeren vormen geen homogene groep. Ze hebben verschillende achtergronden, interesses en ideeën of zijn al dan niet georganiseerd. Daarom kunnen hun noden ook onderling sterk verschillen.

² Het gaat onder meer om:

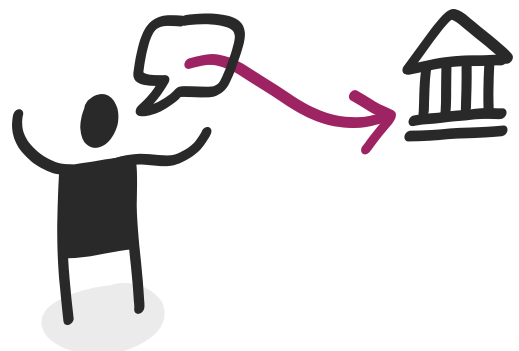
- Conclusies van de Raad over de bijdrage van kwalitatief goed jongerenwerk tot de ontwikkeling, het welzijn en de sociale insluiting van jongeren (2013/C 168/03)
- Agenda 2020, Resolutie CM/Res(2008)23 over het jeugdbeleid van de Raad van Europa
- Aanbeveling over Jeugdwerk van de Raad van Europa (CM/Rec(2017)4)
- Empowerment van jongeren: een nieuwe EU-Jeugdstrategie COM/2018/269 final

³ Dit project wordt ondersteund vanuit de Transnational Cooperation Activities van het Erasmus+ programma

- ★ is gebaseerd op vrijwillige deelname. Jongeren zijn er uit vrije wil en uit persoonlijke motivatie actief;
- ★ vertrekt vanuit de noden, interesses, ideeën en ervaringen van jongeren, zoals zij die zelf aanvoelen. De jongeren ervaren hun deelname als een meerwaarde. Ze vinden plezier in het jeugdwerk;
- ★ wordt georganiseerd met en door jongeren. Van creëren en plannen, van voorbereiden tot uitvoeren en evalueren: samen is het devies;
- ★ draagt bij tot de persoonlijke en sociale ontwikkeling van jongeren. Dat leerproces kan niet-formeel of informeel zijn;
- ★ stimuleert dat jongeren hun leven in eigen handen nemen en zelfstandig leren functioneren. Het versterkt ook de toegang van jongeren tot hun rechten;
- ★ benadert jongeren vanuit een holistisch perspectief en in hun eigen omgeving. Als bekwame personen, als ervaringsdeskundigen in hun eigen leefwereld en in de samenleving;
- ★ stimuleert kritisch denken en creativiteit, democratische waarden, actief burgerschap en mensenrechten;
- ★ is actief inclusief en biedt gelijke kansen aan alle jongeren.

- ★ ontwikkeld wordt
 - vanuit en in overeenstemming met de basiswaarden van jeugdwerk in de voorgaande paragraaf;
 - samen met alle relevante en belanghebbende partners, ook de jongeren zelf. Elke partner heeft een duidelijke rol en opdracht en wordt betrokken bij elke stap in het proces;
 - op basis van relevante en actuele kennis over de behoeften, rechten en interesses van jongeren, maar ook op basis van nieuw onderzoek. Het houdt ook rekening met diverse jeugdwerkvormen en -methoden die gebruikt worden om doelstellingen te bereiken;
- ★ gebaseerd is op duidelijk meetbare kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren, over wat bereikt zal worden inzake de deelname van jongeren, hun zeggenschap of hun leerproces;
- ★ voldoende middelen voorziet om de doelstellingen te bereiken;
- ★ heldere lokale doelstellingen bevat die ook politiek goedgekeurd zijn. Het respecteert tegelijk de autonomie van lokale niet-gouvernementele organisaties;
- ★ een duidelijke positie inneemt binnen het bredere jeugdbeleid op alle niveaus, van lokaal tot Europees.

- ★ wordt opgezet in dialoog met alle relevante partners;
- ★ vertaalt algemene doelstellingen naar samenhangende strategieën en plannen;
- ★ legt basisvoorwaarden en processen vast die de kwaliteit van jeugdwerk moeten garanderen;
- ★ wisselt voortdurend informatie uit over plannen en activiteiten met andere lokale, nationale en Europese actoren in de jeugdsector. Het zoekt actief samenwerking binnen de jeugdsector en met andere sectoren;
- ★ adviseert jongeren en ontsluit een brede waaier aan informatie op jongerenmaat, over hun rechten, maar ook over kansen om deel te nemen aan allerlei lokale, nationale en internationale initiatieven;
- ★ stimuleert en ondersteunt jongeren om
 - elkaar te ontmoeten over allerlei grenzen en obstakels heen om ervaringen en ideeën uit te wisselen, van elkaar te leren, zich te organiseren en tot actie over te gaan;
 - als actieve burgers invloed uit te oefenen op maatschappelijke thema's en een rol te spelen in politieke beslissingen;
 - open te staan voor de wereld en zich actief te engageren in regionale, nationale, Europese en internationale uitwisseling en samenwerking;
- ★ formuleert samen met jongeren leerdoelen die zij zelf belangrijk vinden voor hun persoonlijke en sociale ontwikkeling;
- ★ brengt jongeren kennis, vaardigheden, attitudes en waarden bij. Het documenteert dit niet-formeel en informeel leren zodat het zichtbaarder wordt en competenties verworven via jeugdwerk meer erkenning krijgen;
- ★ biedt informatie, opleiding, training en ondersteuning aan jeugdwerkers, aangepast aan hun noden en de lokale context en investeert daarmee in een continu proces van competentieontwikkeling.

- ★ werken binnen een duidelijk ethisch kader dat gebaseerd is op de basiswaarden van jeugdwerk (beschreven in de eerste paragraaf), op de Universele Verklaring van de Mensenrechten (VN), op de Verklaring van de Rechten van het Kind (VN) en op de Europese Mensenrechtenconventie;
- ★ zijn gedreven om jongeren te ondersteunen in hun persoonlijke en sociale ontwikkeling;
- ★ creëren een stimulerende omgeving, waar vertrouwen centraal staat, en die tegelijk creatief maar ook veilig is, plezierig maar ook ernstig, speels maar ook georganiseerd. Die omgeving is actief inclusief, persoonlijk versterkend en sociaal betrokken;
- ★ zien de noodzaak en vinden manieren om
 - jongeren in alle fasen van het jeugdwerkproces te betrekken;
 - jongeren te ondersteunen om zichzelf te organiseren;
- ★ beschikken over de juiste competenties (kennis, vaardigheden, attitudes en waarden) om volgens de principes en ideeën van dit Charter te kunnen werken;
- ★ zien jeugdwerk als een wederzijds leerproces en erkennen dat ze hun competenties voortdurend moeten bijschaven;
- ★ zijn zich bewust van hun specifieke rol en missie als jeugdwerkers en kunnen die ook duiden. Ze gaan terughoudend om met opdrachten die niet of onvoldoende stroken met de doelen en basiswaarden van jeugdwerk;
- ★ reflecteren voortdurend en kritisch over hun eigen handelen. Ze bewaken dat de lokale doelstellingen, methoden en aanpak in lijn liggen met de basiswaarden van dit charter.

- ★ heeft nood aan een duidelijke en volledige documentering en monitoring van resultaten, voorwaarden en werkprocessen gelinkt aan meetbare indicatoren en doelen;
- ★ brengt regelmatig de lokale realiteit en noden in kaart;
- ★ ontwikkelt heldere procedures om voortdurend de resultaten te analyseren en te reflecteren hoe die zich verhouden tot de randvoorwaarden, activiteiten en werkprocessen, en hoe die verder te ontwikkelen;
- ★ heeft een duidelijke aanpak om voortdurend up-to-date te blijven over recent (inter)nationaal onderzoek, nieuwe trends en methoden in de jeugd- en jeugdwerksector;
- ★ vraagt een gezamenlijke inspanning van alle relevante partners om samen werk te maken van kwaliteitsontwikkeling en innovaties door te voeren;
- ★ investeert voortdurend in competentieontwikkeling van jeugdwerkers vanuit een duidelijk competentiekader, afgestemd op lokale noden, sterktes, zwaktes en resultaten.

NATIONALE PARTNERS

www.oead.at

www.erasmusplus-jeunesse.fr

www.leargas.ie

www.iuventia.sk

www.jint.be

www.jugendfuereuropa.de

www.jaunatne.gov.lv

www.movit.si

www.mobilnost.hr

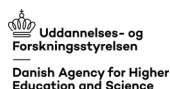
erasmus-plus.gr

www.aha.li

www.anpcdefp.ro

www.ufm.dk

www.tka.hu

www.jtba.lt

www.mucf.se

www.agenziagiovani.it

www.rannis.is

www.erasmusplus.nl

www.oph.fi/fi/eun-nuoriso-ohjelmat

www.juventude.pt

www.dzs.cz

www.movetia.ch

www.aktivungdom.eu

erasmusplus.rs

europanoored.eu

INTERNATIONALE ORGANISATIES

pjp-eu.coe.int

www.youthforum.org

www.youthforum.org

intercityyouth.eu

www.poywe.org

www.salto-youth.net/rc/eeca/

www.salto-youth.net/see

“JEUGDWERK VERTREKT
VANUIT WAARDEN ...
EN ONDERSTEUNT
DE RECHTEN
VAN JONGEREN.”

